Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Eduskunta
Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi
Täydentävä selvitys asiassa K 3/2019

HE 224/2010 vp – EV 371/2010 vp (poliisin pitkän aikavälin tehtävä-, resurssi- ja rahoitussuunnitelma)

Hallintovaliokunta pyysi kokouksessaan 6.9.2019 sisäministeriön poliisiosastolta täydentävää selvitystä Hallituksen vuosikertomuksen 2018 liite 3. Toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta sivulla 68 mainitusta poliisin pitkäaikavälin resurssitarpeiden selvittämisestä. Sisäministeriö on todennut poliisin pitkän aikavälin resurssitarpeiden selvittämisestä kuulemiseen liittyvässä muistiossa seuraavaa: Sisäisen turvallisuuden strategian toimenpideohjelman yhtenä tavoitteena on turvata viranomaisten ydintoiminnot ja palvelutaso mm. ajanmukaistamalla toimintamalleja ja kehittämällä suorituskykyä. Sisäministeriössä on päätetty selvittää vuoden 2018 aikana kootusti pidemmän aikavälin resurssitarpeet hallinnonalalla (ml. poliisitoimi) sekä kehittää menetelmiä ja työkaluja, joilla resurssisuunnittelu jatkuvana toimintana integroidaan tiiviimmin strategiseen ja operatiiviseen toiminnan suunnitteluun. Työtä toiminnan ja talouden suunnittelun kehittämiseksi jatketaan edelleen.

Sisäministeriössä tehtiin vuonna 2018 hallinnonalan virastoja (ml. poliisitoimi) koskeva hallinnonalan sisäinen pitkän aikavälin resurssisuunnittelutyö. Työn tarkoituksena oli 1) selvittää kootusti pidemmän aikavälin resurssitarpeet hallinnonalalla sekä 2) kehittää menetelmiä ja työkaluja, joilla resurssisuunnittelu jatkuvana toimintana integroidaan tiiviimmin strategiseen ja operatiiviseen toiminnan suunnitteluun. Osana tätä toteutettiin kestävyystarkastelu, jonka tavoitteena oli selvittää yhteismitallisesti virastojen taloudellista tilannetta, hallinnonalan pidemmän ajan toiminnan ja talouden kestävyyttä ja resurssitarpeita sekä tuoda esiin normaalitoimintaan liittyvät kestävyyshaasteet, joita toimintamenojen suunnitteluun ja riittävyyteen liittyy.

Kestävyystarkastelussa poliisitoimen kulurakenteen osalta todettiin erityisesti menopaineita toimitilamenojen osalta sekä ICT-kustannusten kasvun osalta. Toimitilamenojen arvioitiin tuolloin kasvavan yli 20 % ja ICT-kustannusten noin 30 % vuoteen 2023 mennessä. Selvityksen lopputuloksia hyödynnettiin SM:n kehysesityksen laatimisessa Sipilän hallituksen viimeiseen kehyspäätökseen (Tekninen kehys 2020 - 2023, kehyspäätös 4.4.2019).

Sipilän hallituskaudella poliisitoimen toimintamenojen tasoa on nostettu merkittävästi, mutta lisäykset on tehty usein vuosittain kehys- tai talousarvioprosessien yhteydessä, mikä on vaikeuttanut toiminnan suunnittelua. Sipilän hallituksen kehyspäätöksillä poliisitoimen määrärahatasoa on nostettu noin 80 milj. euroa ja talousarviopäätöksillä noin 60 milj. euroa jakautuen useammalle vuodelle.

Sisäministeriön esitykset prossin eri vaiheissa ovat pääasiassa olleet korkeampia kuin hallituksen mahdollisuudet lisätä rahoituksen tasoa. Seuraavassa kuvassa on esitetty SM:n esitykset poliisitoimen toimintamenoihin (momentti 26.10.01) ja lopullinen Eduskunnan kirjelmän mukainen menotaso:

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

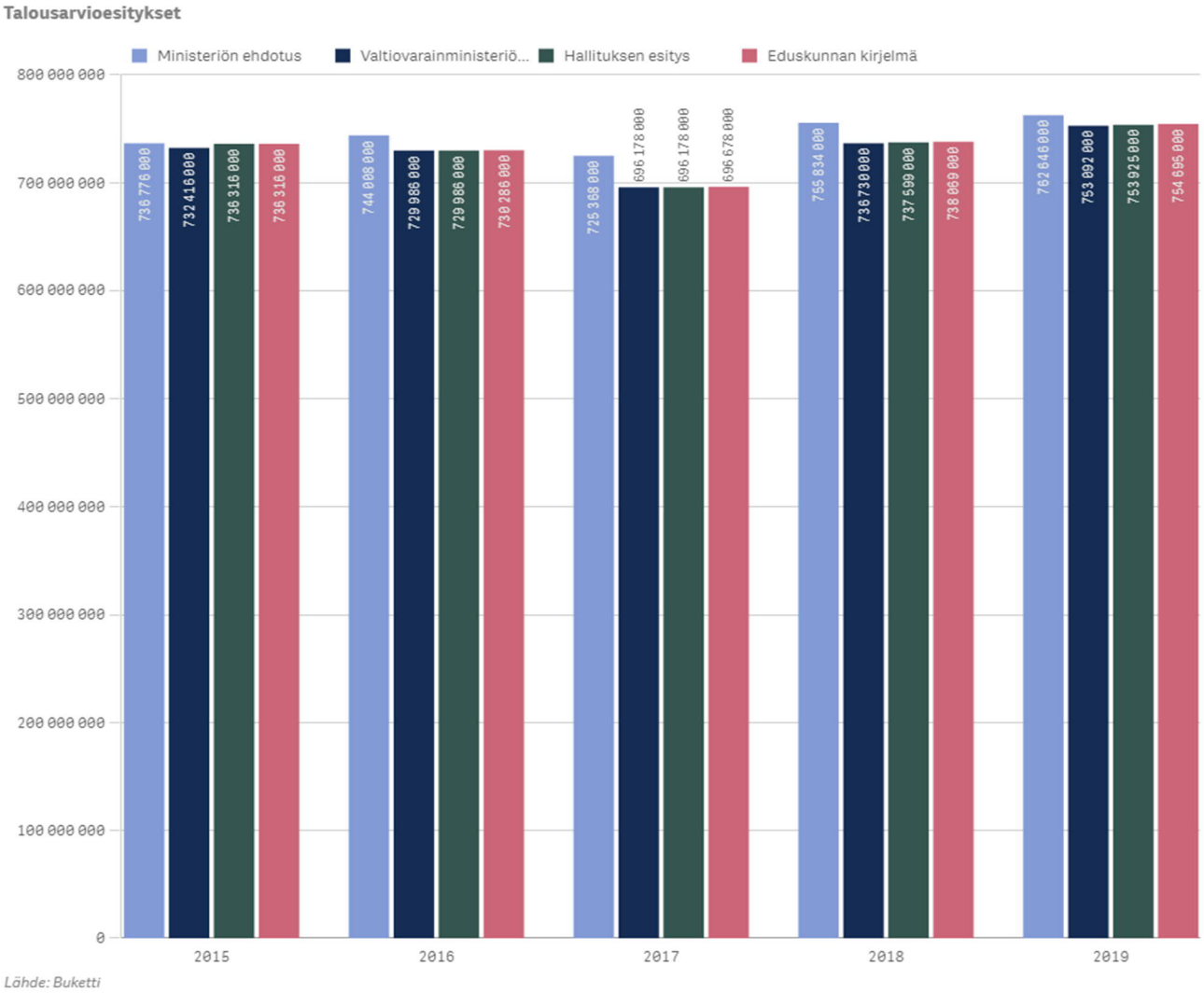

Lähde: Buketti

Poliisitoimen osalta työtä toiminnan ja talouden suunnittelun kehittämiseksi on jatkettu selvittämällä keväällä 2019 poliisitoimen resursseja. Tässä yhteydessä tarkasteltiin poliisin voimavaroja ja tavoiteltavaa suorituskykyä resurssien kohdentamisen ja toiminnan vahvistamisen lähtökohdista. Johtopäätöksiä käytettiin myös hallitusneuvotteluihin valmistautumisessa. Suorituskyvyn paraneminen arvioitiin vastaavan, vähintäänkin osin, hallintovaliokunnan mietinnössä (5/2017 vp) havaintojen epäkohtiin ja valmistelussa huomioitiin myös mietinnön mukainen 7 850 htv:tta.

Rinteen hallitusohjelmassa tavoitteena on, että poliisien määrä nostetaan 7 500 henkilötyövuoteen vuoteen 2022 mennessä. Rinteen hallituksen ensimmäisessä talousarviossa vuodelle 2020 sisäministeriön esitys vuoden 2020 poliisitoimen toimintamenoiksi oli 762,2 milj. euroa ja Valtiovarainministeriön kannassa määrärahataso oli 759,4 milj. euroa. Hallitusohjelman edellyttämien määrärahalisäysten käsittely jatkuu hallituksen riihessä ja täydentävän talousarvion 2020 käsittelyn yhteydessä. Poliisitoimen osalta merkittävin lisäys oli 7,5 milj. euroa poliisimiesten määrän kasvattamiseksi.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Vuoden 2020 osalta poliisitoimen määrärahataso vaikuttaa riittävältä, mutta kehyskauden osalta tilanne on edelleen ongelmallinen, mikä vaikuttaa pitkän aikavälin suunnittelua. Voimassa oleva kehyspäätös pudottaa poliisitoimen toimintamenomomentin tason 750 milj. euroon (huomioiden tekniset muutokset). SM:n ja Poliisihallituksen arvioima toiminnallisesti kestävä taso, jolla poliisien määrä pysyttäisiin nostamaan 7 500 poliisimieheen, olisi keskimäärin noin 60- 70 milj. euroa enemmän.

Lisäksi sisäministeriössä on käynnistymässä hanke, jonka tehtävänä on valmistella hallitusohjelman mukainen sisäisen turvallisuuden selonteko ja antaa samassa yhteydessä eduskunnan edellyttämä kirjallinen selvitys niistä toimenpiteistä, joihin hallintovaliokunnan mietinnön HaVM 5/2017 vp johdosta on ryhdytty. Sisäisen turvallisuuden selonteko ja kirjallinen selvitys edellisen selonteon toimeenpanosta tulee antaa jo vuoden loppuun 2020 mennessä. Työskentelyssä keskitytään mm. viranomaissuorituskykyyn, toiminnan tuloksellisuuteen ja toimintojen kehittämistarpeisiin.
Lisäksi sisäministeriö viittaa aiemmin lausumaansa ja hallituksen vuosikertomukseen liitettyihin asiakirjoihin sekä toteaa, että kuvatussa työskentelyssä on otettu ja tullaan jatkossakin ottamaan huomioon hallintovaliokunnan mietinnön (5/2017 vp) mukaiset huomiot.

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi